

A munkanélküliség vizsgálata a területi fejlettség tükrében vármegyei szinten Magyarországon

Kasza Kristóf

Vidékfejlesztési agrármérnök alapképzési szak nappali munkarend

Vidék- és Területfejlesztési tanszék

Belső témavezető: Dr. Péli László, egyetemi docens

Vidék- és Területfejlesztési tanszék

Dolgozatom központi témája a hazai területi egyenlőtlenségek, a centrum-periféria viszony, valamint a legjobban és a legrosszabbul teljesítő vármegyék vizsgálata volt. A 2024-es munkanélküliségi ráta alapján kiválasztottam a három legjobban és a három legrosszabban teljesítő vármegyét. Kutatásommal azt a tényt szerettem volna szemléltetni, mekkora fejlettségbeli különbségek alakultak ki az elmúlt évtizedekben a vármegyék között és szerettem volna rávilágítani arra, hogy ezen társadalmi és gazdasági különbségek miként befolyásolják az egyes vármegyék fejlődési pályáját és a lakosság életszínvonalát. A kutatásomhoz a naprakész és hiteles adatokat a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) és az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatbázisai adták. Különös figyelmet fordítottam a demográfiai mutatók, a gazdasági teljesítményt jelző egy főre jutó GDP, jövedelmi adatok, valamint az iskolai végzettséget vizsgáló mutatók bemutatására. A kapott eredményeket térképek és diagrammok segítségével ábrázoltam és ez azt tette lehetővé, hogy ne csak számszerű összehasonlítást mutassak be, hanem vizuálisan is érekelhetővé váljanak az ország területén található gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek. Az elemzések rámutattak arra, hogy az ország gazdasági teljesítményében erős koncentráció figyelhető meg, Budapest és közvetlen környezete, valamint a nyugati vármegyék kimagasló eredményeket produkáltak, míg az ország keleti és északi térségei komoly lemaradással rendelkeznek. A főváros egypólusú központként emelkedik ki, amely nemcsak gazdasági teljesítményben, hanem a népességmegtartó erőben is megmutatkozik. A vizsgált vármegyék közül Győr-Moson-Sopron vármegye emelkedett ki. Minden mutatóban jóval jobban teljesített, mint a többi általam vizsgált vármegye. A demográfiai folyamatok elemzése során felmerült évtizedek óta tartó folyamatos népességcsökkenés szinte az egész országot sújtja, de különösen erőteljes az elmaradott térségekben, mint Szabolcs-Szatmár-Bereg és Nógrád vármegye. A képzettségi adatok vizsgálata szemléltette, hogy a magasabb iskolai végzettségűek aránya szorosan összefügg a térség gazdasági teljesítményével, magasabb felsőfokú végzettséggel rendelkező térségeket az ország nyugati felében találunk. A periférián elhelyezkedő térségekben mind a felsőfokú, mind a középfokú végzettséggel rendelkezők aránya alacsonyabb az országos átlagnál. Dolgozatom írása során egyértelműen tudatosult bennem, hogy Magyarország területi szerkezetét jelentős egyenlőtlenségek jellemzik. Hatalmas lemaradással kell megküzdeniük a perifériáknak a centrumokkal szemben. A kutatásom során kapott eredmények hozzájárulnak a regionális folyamatok jobb megértéséhez és rávilágítanak arra, hogy a területi különbségek mérséklése elengedhetetlen az ország kiegyensúlyozott és fenntartható fejlődésének biztosítása érdekében, valamint a tényre, hogy mennyire meghatározó az egyén számára, hogy az ország melyik vármegyében él.